

<p> نخے ز فراق در مرض ماند آمد قدسے بہ تندرستی ز بخیر بڑید و بند شکست چوں خضر بر دھماکے خضرا دیوانہ دو یو مسر و باہم عسّم یافتہ مرگ را بہانہ خویشاں تھیت از چہیں کار دشمن بلامت از پس و پیش در پیش سگھاں چگونہ باشد حالش بچہ ساں بود بدیش کلرغ شود ز سیلی زانغ چوں شمع بخویشن گدازی درمان غریب خویش جویاں بے گریہ زار در جہاں کسیت شب رنگ شدہ ز بخت بڈ خون جگرش لب رسیدہ </p>	<p> از نوسلیاں چو بے عرض ماند چوں پکرتش از نشان سستی باز از وطن خرد برد و حسبت می گشت بگرد کوہ و صحرا نے دل خوش نے خرد فراہم بچرخش زوہ تیر بر نشانہ یاراں تباہت از چہاں یار او دشت گرفتہ زار دلریش رو بہ کہ تنگ ہونہ باشد گوئی کہ فتنہ بجا لگہ پیش بوسے کہ بروز جنبہ از باغ مسکین پیش چارہ سازی در ہر طرفے برد پویاں ہر جا کہ نشست از بگریت وان ما در خستہ جگر سوز روز طربش شب رسیدہ </p>
--	--

<p>از پیش از پیش از پیش</p>	<p>دزبے جگری ہمہ جگر خوار از بے جگری ہمہ جگر گاست در گوش پیر رسید رازی کاندر همه دُهر شد فسانه کان دل شده مغز گشت او پو من خست خودش هم بصدماز بر سوخته شد چو آتش تینه چهره در دم و جبین شکسته خونابه چکان ز دیده چون مل پشتش ز زمین کبود گشته وانکه نمک از جگر بر دوش خست تو از من دمن ز خود رمیده درمانم لم توئی دریں درد نے از بے سینہ داغ باشد گرد آدریم بستیگری خاکسکرم و حد ز شمشاد</p>	<p>خسته جگر و مژه جگر بار وردے که ز گوشه جگر گاست روزے ز زبان رست باری کز مهر و وفاے آن یگانہ ز آن نه شده است زلفش دوست گوید که اگر دل آیش باز پیر از خبر چیاں دل نکیز دیشس سر دتن زنگ خسته پیر این پاره پاره چون گل از قف هوا چو دود گشته اول دود دیده لیل خون سخت کاسے چشم من و چراغ دیده دارم دل خسته در دپرورد در خانه خلف چراغ باشد دسته بدم که روز پیری اینم نه چنماں که سخت نامشاد</p>
<p>۱۵ اے نزد بخون سوخته رفت ۱۲ حسرت ۱۵ و درم، افسردہ و غمگین (برهان) ۱۲ حسرت</p>		

تو دشت گرفته زار و بیال
 زین گونه که از تو در بلائیم
 در یاب که غم کوچ کردم
 زان پیش که بارگی گم هست
 انکار گل ترا حسد از برد
 زین گونه مدد بدی خود را
 یائے که نیاید ترا غوش
 شاخه که برش نه زود باشد
 بیدار نه در ز میوه مایه
 تو شاخ رسیده گشتی در
 گرفت شدی علاقه در
 چون عشق بدل بود صورت
 نوفل که به بهتری ست
 در گلشن حسن سر چالاک
 خوشیدنے خدیجه نامش
 جوئنده ولیک از بخت

از بخت

مسکین دل ما درت بدنبال
 دیوانه تو نیستی که ما ایم
 نزدیک شد آفتاب ز دم
 در حین من عنان بکن بست
 و او هم نفسی که داشتی مرد
 بگذار ز نام دیو و دورا
 آن به که کنی ز دل فراموش
 همیزم بودا چرخ خود باشد
 بائے بودش فراخ سیاه
 نه سایه به ما دهی و نه بر
 باشد که نه بودی این تبحر
 مدد شب تیره آفتاب است
 دار دیس پرده دختر است
 چون قطره آب آسمان پاک
 پرورده بصمت تماش
 در رشته کس نه بند او

پویند ترا بجاں خریدہ است
 و ز شرم بے کس نہ گوید
 ہم معتقد است ہم نگو خواہ
 آن خواستہ از ان تست بخواہ
 ہم جان پر حلاص یابد
 بجاں شدہ گیر ز ال و پیر
 آتا سخن دگر تو دانی
 دیو آیش ز سر کنسبد
 گرد بخلاف پاسخ اندو
 کرد از دم سخت یور است
 با مادر و با پدر و فادار
 از خط رضا برون نزد کام
 گفت ای ہم تو مرا زبان بند
 از رکے تو روی چون آن تافت
 پروردہ تست آخر این خاک
 واجب نہ بود حسہ ام خواری

ز ان رسم خاک در تو دیدہ است
 در دل ہمہ صحبت تو جوید
 پس خبر تو گاہ و بگاہ
 گر سر بر رضاے ما کنی راست
 ہم ما در امید خاص یابد
 در خود زنی از خلاف تیرے
 گفتیم بہ تو عنیم نہانی
 دیوانہ کہ این حدیث بشنید
 می خواست کہ از درین پرور
 لیکن چون پیر بہ چست
 گویند کہ بود آن جفا کار
 در خدمت ہر دو کام ناکام
 در پاشے پدر فقا دست نرند
 با آن کہ خرد ز من عنان تافت
 گردل شد از آن بار چالاک
 با این حق نعتے کہ داری

بج

بج

لے ز سر از مبرہ یعنی دیو آیش زیادہ شدہ اش

تن دور و ادم بهره خواهی
 بر آتش دل زدند آبے
 سوئے پدر عروس شادان
 کردند به پرده گفتگوئے
 پیش آمد و پاس آن نفس دشت
 رفتند بسوئے خانه حرم
 بغدادی و حسنی و دوی
 درویشے عروس زیب خانه
 شهد و شکر و گلاب و کافور
 وز عود و قزقل آنچہ باید
 شد با همه نزل بر سر راه
 روز دوسه برگ میهمانی
 عالم به نشاط پر طرب کرد
 در پیشگاه بساط نشاند
 بنیاد نخاج کرد محکم

چند

این ست چو خواهش آئی
 ما در پدرا از چناناں جولے
 رفتند خانه با ماداں
 بستند کمز بخت و جوتے
 نوزل که بخاطر این هوس دشت
 گشتند و دل رسیدہ سیم
 بروند طرائف عسوسی
 صد گونه نور و مسترانه
 اسباب نشاط و مایه شور
 از گوهر و زر چناناں که شاید
 نوزل که از ان خبر شد آگاه
 آراست بر آن نمط که دانی
 اشرف قبیلہ را طلب کرد
 و اما در عزیزا درون خود
 بنشست فقیہ عیسوی دم

۱۴ طرائف تالیف ۱۳ ش ۱۴ در ۱۴ چیزے ضروری و مایحتاج (برهان) ۱۴ حسرت
 ۱۴ سور خوشی ۱۴ شش

ہر تھمتے و نامدار سے
 چوں نافہ کشادگیوںے شام
 از طوق زرد علائقہ دور
 از رونسے عروس پردہ پر شد
 در حجبہ لعبستان آزر
 آمد بنوائے خوش آہنگ
 شد جبکہ نہایت حصاری
 نازک پنے چو در مکنوں
 ہر کس ہو سس نگاہ میکرد
 ہر کس صفت جمال میگفت
 ہر کس گہر خریدہ می بخت
 ہر کس بطرب بکار خود بود
 ہر کس شمعے بہ سوز برداشت
 ہر کس بطریق دوستداری
 او قصہ جان ریش می خواند
 می کرد بسینہ یاد و خواہ
 بیرون خوش از ورنہ دلنگ

می کرد لعبتہ بر خود نشائے
 مہ جلوہ کنان بر آمد از بام
 شد گردن و گوش آسماں پر
 و اما دہ پر پردہ خاص شد
 نشست فراز کرسی زر
 بر سپرخ رسید مالہ چنگ
 چوں گل بہ نسیم نو بہاری
 مجنوں گن صد ہزار مجنوں
 مجنوں میدید و آہ میکرد
 مجنوں سخن از خیال میگفت
 مجنوں ز سر شک دیدہ می سخت
 مجنوں ہوا سے یار خود بود
 مجنوں عہہ سوز در جگر داشت
 می خواند دعائے ساز و آری
 و افسون خلاص خویش منجود
 می شست بگریہ دست از ناہ
 تن حاضر و دل مست از ہنگ

چون غفلت تر ز ذوق بے بہر
 می خواند و آن تکاد ہر کس
 مطرب مطرب ترانہ می زد
 از ہم نفسی کہ دل نفورست
 لوزنہ کہ ساز و آربانست
 سیراب کہ شتر شش پشانی
 مجلس کہ بگشت خوشہ چینست
 چون کرد عروس جلوہ جوار
 بزد گہر فشاں برابش
 در پردہ بصمتش نشانند
 چون شد کہ آن کہ خرم و شاد
 مدد پئے آنکہ کے شو جفت
 از تخت شہی بک فرجبت
 از بیکہ گریست سینہ پر تاب
 دیوانہ بدرد خو و گرفتار

بیرون تر و تازہ اندرون بہر
 ادسورہ فوج و تبت و بس
 او مالہ عاشق تانہ می زد
 عفریت نماید ارچہ حورست
 بر مہدہ پر خوری زبانست
 زہر ش بود آب زندگانی
 خار و نسکش گل انجمنست
 در پردہ مہد گشت مستور
 ز انجا بہ طرب سرے شاییش
 صدہ بیہد منشس نشانند
 بخوابہ شوند سر و شمشاد
 دیوانہ زمانہ نو بر شفت
 بروئے زمین چاک شدست
 شد نقش بساط شہ زان آب
 حیراں شدہ ماہ نو در آن کار

۱۰۰ آیت قرآن کہ برائے دفع نظر بخوانند ۱۲ حسرت
 ۱۰۰ سورہ فوج و تبت شان جلال ۱۰۰ د ۱۲ اشش

نے او ہمہ شب غنود از سوز
 شب گیر کہ ابر نو بہاری
 از باغ نسیم صبح جی حبت
 ہر شخص نہ دور یہ جامہ
 بر بوئے گلے کہ بود یارش
 بر بخت شد طواف سے کرد
 سوزاں غولے کہ دل کنڈیش
 در پیش خیال نالہ میگرد
 مادر کہ شنید قصہ دوش
 ناخن دو چہرہ عشق خون کرد
 بیچارہ پدر ز یاد رافتاد
 آسیب مانہ چوں در آید
 گشتند موافقان و خویشاں
 از ہر ستمی کہ در شرت ست
 دوران بلا چو در رسد تنگ
 اندیشہ کہ کم کند ہوس را

نے لعبت نوز بخت بد روز
 بگرست چو عاشقاں بزای
 کاں مرغ زمیدہ داہم گت
 ہم کفش گذشت ہم عامہ
 دامن نہ گرفت ہرچ خارش
 با خاطر خود مصاف سے کرد
 می اند بہ حسب حالت خویش
 و ز خون جگر نوالہ میگرد
 سوئے پریش دید ہوش
 دامن ز سر شک لالہ کون کرد
 ہم شیشہ شکست ہم خرافاد
 از شاخ سخن خک بر آید
 زین آغہ جملہ دل پریشاں
 از نامہ روزگار زشت ست
 دیوانہ بکو دکاں زندنگ
 یارب کہ مبادیچ کس را

شیدن لیلی و از بے وقت ترویج مجنون و از آن حرارت سوخن و آب تیر فرستادن نامہ و نشاندن آتش

گویندہ این کہن فسانہ
کاس شمع نماں گداز شب خیز
چوں یافت خبر کہ یار گشت
روزے دوسہ روز خلق در
نزدیک برون از دم سرد
آن کہ دل از شکیب برد
غناک بہ پیچ و تاب باشد
از تانت گیت رشتہ پر ایچ
او خود غم عشق دشت بر کار
ککے کہ شکستہ بال باشد
چوں خستہ قد بہ بام خانہ
بیار کہ تپ مدام دارد
چوں غمزہ را در اں تخیز

ز ان شعلہ چس کشد ز بانہ
پر دوازہ صفت بر آتش تیز
واندیشہ دل قفلے گشت
وز خون دیش زمین جگر است
نے رغبت خواب نے غم خورد
از شب تا روز یار در دست
بے غم ہمہ شب بخواب باشد
کس تاب نہ دید پیہ را ہیچ
شد با غم عشق غیر شش بار
شامین زندش چہ حال باشد
بر ابرسیہ نند بہسانہ
طاعوں زندش چہ طاقت آرد
از خوردن عنسم دروند شہ پر

<p>بس کا ندہ سینہ شد فروزش تیار و دشس بجاں بکنجید شد رپے آن کہ دل بکاؤ کاغذ طلبید خامہ برداشت سودائے جگر بنامہ می رخت کاغذ چو تمام شد نوروش وانکہ طلبید قاصد کے پت داوشس رساں بہاں آخروش قاصد شد آن صحیفہ را برد مجنوں کہ شنید نامہ دوست بر بست بہ پائے قاصد افتاد گرد از قد مشن بدیدہ می رفت زان لولہ چوں سے بیاسود دید از قلم جرات انگیز</p>	<p>از دل بہ دہن رسیدش جاں خود چہ کہ در جہاں وز غم فتدے بریں تراؤ ترقیب سواد نامہ برداشت خون نابہ ز نوک خامہ می رخت از خون دودیدہ منک کروش کز باد بہ تگ حریف بست باز آرد بہ من ساں جو ایش و آن جا کہ سپردنی است بسپر می خواست بریں فناں است چوں شاخ بنفشہ در رہ باد برگریہ خویش پائے می رفت بکشاؤ نور و نامہ را زود در دودہ سرشتہ آتش تیز</p>
<p>نامہ نوشتن لیلی از دودل سوئے مجنوں ماجرا کے دل و دیدہ پران آشنا عرض کردن</p>	
<p>آغاز صحیفہ معانی</p>	<p>بر نامہ حشدائے آسمانی</p>

خلاق جہاں بے نیازی
 برپائے کن لبندوستی
 بردا من گل نسیم کتر
 دل گشتہ از دُخزنیہ در اُ
 آن اکر مدلتی رساند
 و اں اکر کند ز روشنی دُور
 وانکہ ز خراش سینہ خوش
 کیں نامہ کہ بہت چون بکار
 یعنی زمین ستم رسید
 اے عاشق دُور ماندہ چونی؟
 چونت سرت ببالش خاک؟
 از من بکہے بری حکایت؟
 روزت اتم کہ شب نشان
 گریہ برہ کہے کنی ساز؟
 در گوشش کہ مالہ میرسانی؟
 بازار تو در کہ ام سویت؟
 ہمدؤ تو زیں غم نہاں کسیت؟

فیاض کرم بکار سازی
 پروانہ وہ برات ہستی
 در حملِ صدف تیسیم پرو
 ہم خازن وہم خزنیہ پرو
 حد کہ بود کہ داستان
 آن کسیت کہ باز بخشش نور
 خون نابہ شائد از دل لیش
 از دل شدہ بہ بیقرار
 نزدیک تو اے زمین بریدہ
 وے شمع ز نور ماندہ چونی؟
 خوبی از رخ تو کہ می کند پاک؟
 با خود ز چہے کنی شکایت؟
 شہماے فراق بر چہاں
 دیدہ برخ کہے کنی باز؟
 در پائے کہ قطرہ میچکانی؟
 سیلاب تو در کہ ام جویت؟
 غمناک تر از تو در جہاں کسیت؟

بجین

از خون

جایت بگد ام خاکدانست؟
 تکیہ بدر کہ میسکنی خواست؟
 زنجبیل بر بگد ام کوئی
 جانت کہ ہزار داغ دار
 جہمت کہ بڑے خاک حقت
 پشت تو بہ بستر ذلیلاں
 غم را بہ چہ شکل می شمار
 تاظن نہ بری کہ من صبورم
 غمناک مشو بکم از تو غم نیست
 در دستن است گرچہ حالی
 شمعے کہ بر آتش است تا روز
 آسے کہ بفرق می کشد فرق
 چون عشق دلم زد دست بر بود
 چون ز آتش تیز پرنیاں سوخت
 چون دھوا گشت خنداں
 بگد اخت سوز دل وجودم

رویت بگد ام آتانت؟
 بالین ترا کہ میسکند رست؟
 مجنون کہ ام خوب روئی؟
 تسکین بگد ام باغ دار؟
 از نوک کہ ام خار سفت
 چون مت بسایہ مغیلاں؟
 شب بہ چہ روز می گذاری
 نزدیک تو ام اگرچہ دورم
 برنگ ہنوز شیشہ کم نیست
 من نیز نیم ز درد خالی
 پروانہ کشش است خوشین
 او ہم بجاک می شود غرق
 دل داؤن کس بجا کند سود
 از سوزن و شمشیر کے تواسخت
 پیوند نشد با سبب ندان
 وز اوج فلک گذشت دوم

لے مراد ایرہ پابند ۱۲ حسرت لے دل داؤن تسلی داؤن ۱۱ اش
 لے لعاب لب ۱۱ اش

تو گر چه ز عشق تنگ و تاری
 گرمش و او شوی و گریس
 مسکین من مستمند بند ی
 خو کرده بگوشه ز امانت
 پرورده غم شدت جانم
 تا بستر تو زمین شنیدم
 گر حله بر آری از حریرم
 چون سایه رود بر راه بان
 گنج تو ز سایه گشت در یاب
 گر هست ترا یقین مرا نیست
 گشتم به یگانگی چنان خست
 بر خار که پائے تو کند ریش
 هر تاب که بر تو ز آفتاب است
 هر آبله کافدت برفتار
 هر رنگ که پهلوی تو نیست
 هر کوه که جلای توست غاش
 هر باد که از ره تو خیزد

بارے قدم فراخ واری
 دستے نزنند بد امانت کس
 موقوف سرائے در وندی
 زندانی در و تا قیامت
 فرسوده محنت استخوانم
 من نیز تهاں زمین گزیدم
 بینی همه فنو، صیوم
 فرقی نہ کنی ز سایه تا من
 خورشید تو سایه گشت در یاب
 درستی خود که هست یا نیست
 کیس هستی من ز هستی تست
 من ز دل خود بردوں کم نش
 سوزش همه بر من خراب است
 از دیده من ترا و د آزار
 اینک تن من از ان شکست
 بر جان دل من ست بارش
 در دیده من غبار بیند

من بے تو نہیں لب لباب نشسته
 تنہائی و گوشہ و در و در
 مشغول ہیں شکنجہ درد
 و اں سینہ بے فراغ چون ست
 اے خار چو پہلوش کنی ریش
 اے گرد چو برشش نشینی
 رو اے دم سرد من برہش
 اینم نہ گمان کہ یار دل سوز
 در کوی دگر ہمیں نہ کام
 گریار نو آمدت را گوش
 بجائے مشو چسبیں بہ یکبار
 گریادہ دگر خمار بودیم
 گر لالہ دوسر در شمارست
 گیرم کہ تراست لعل دینک
 گر تو خوشی از ہمانے دین
 کو اں نفس و فاشن
 لغتی سخن ز دوستداری

دوستان

از ہر کہ بجز تورا بے لبستہ
 و ز آب و دیدہ آب خورد
 کاں گم شدہ را کجاست نادر
 زندانی بے چراغ چون ست
 از آتش آہ من میں دلش
 باران سرشک ما بہینی
 خاشاک بچیں ز تکیہ گامش
 شبہا بوصول می کند روز
 بایار دگر ہمیں کشد جام
 از یار کمن کمن نہ ہوش
 آخر حق صحبتے گنہ دار
 روزے من و تونہ یار بودیم
 آخر خس و خاجہ ہم بکارت
 منگن بدکان شیشہ گریگ
 نتوان سہر باکیاں بریدن
 در کشمکش نیاز مردن
 پس وئے تباہتی زیاری

<p> چون باد برون شدی ز خاکم بیکانگی تمام کردی بخوانی و بے دلی کشیدی همخوانه تو مبارکت باد آن که رسید یار او با بایار تو نیز دوستدارم از دوستیت گرفتیش دوست شوریده جانم ارکنم شور بندوره روشنی به سمار دشمن بوم ارند دوست دارم از تربیت غم تو شادم از خوردن غم کجا خورد غم ترسم که کنی کلامم از من خود مال زمان رود و بفرنگ بازیچه شوی ز گفت دشمن کازر ده همی شوی ز هر گفت طیره شود ارنگله بخندد </p>	<p> دیدم که بضرض هلاکم بیکانه صفت حسد م کردی بیایم جفا چشیدی اکنون که بصل حسد شد بخت من اگر ز من شد آزا با این همه دوستدار و یارم او گر چه که دشمنیست دست مکن نه بود چو برعد و زور چشمی که کند ستیزه با خار آن یار که دوست داشت یارم گر تونه کنی بضر بادم آن کس که زند ز غامی دم آتش زده مرا بحسب من سیله که زند طیا پنجه برنگ چون بازگشتی ز دوست دهن عشق از تو مگر عیار خود رفت مرے که بشاخ دل نه بندد </p>
--	--

<p>نکشاید این دل ز بو غم بگذشت چو زهرین ز تریاک در و تو رستق جان من باد چون خوانده شد این ورق تکامی غلطید میان خاک گنبنے پس قاصد نامه را بفرمود قاصد بوئے قبیلہ شد است دیوانہ زرا از پرده برداشت اول بگفت سلم گذاری</p>	<p>کز گریه گره شده هست غم تو دیر بزی که من شدم خاک همخوانہ خاک دان من باد دل سوخته پختہ شد ز خامی چون بازده کهن درختے کار دست قلم و کاغذ زد و آورد و سپرد آنچه او خواست ی رختے غمے که در جگر داشت کرد از سر خشکی و زاری</p>
<p>جواب نوشتن مجنون مرفوع القلم از سیاهی آبناک دیده نامہ حراست لیلی را اوریشہا کے سر سے از نوک قلم خاریدن خون سوخته پرور</p> <p>چکانیدن</p>	
<p>آغاز سخن بنام شاہ ہے خوشید فرور از تخم آرنکے سازندہ گوہر شب ہست روز</p>	<p>کار است چو چرخ بارگاہ ہے بنیا کن محفل معرفت ناکے روزی دہ جانوز شب روز</p>

<p>گویا کن بلبلاں بدستاں نزدیک شکستگان دلتنگ بر کن مکن جہاں حسد او نہ شم ز حیرا و دو حرفی ملک ازل ابد پیشیزی است پس بوئے جگر بروں ننگدہ بر سیمبرے و نمازینے نزدیک تو لے زمر دمی دؤ چندم بعباب تلخ سوزی تو نیز مکش بخون و خاکم از طعنہ چہ میزنی سنا نم حقا کہ خیال در نگنجد گل نگر م از برائے روستا تا سایہ بر ابرت نہ بینم</p>	<p>دیباچہ کشائے بلغ و بتلاں بر تر ز نشانه گاہ فرہنگ در کتب کن صحیفہ سوزند صنع از کفر قضا شش طرفی زاں صنع کہ کائنات چیزی است زین گوئیہ ز نافہ پوست کزہ کین قصہ محنت از غیبینے یعنی زمین خراب و رنجور بگذر زمین عتاب روزی من و ز زمانہ دور ہلا کم اکنوں کہ زدست شد غلام باتو بدلم و گر نگنجد باد اچہ گل آردم ز کویست خواہم شب تیرہ باتوشیم</p>
---	---

زمین شد

۱۱ یعنی عالم مصنوعات از قضاے ربانی کہ محیط ہر چیزت جزو قلیل است ۱۲ حسرت ۱۳ عاصم مراد از
حسرت ۱۴ قرآن ۱۵ حسرت ۱۶ یعنی اذل ملک جو آفتاب پس از ان حال لیل پر خون نوشت ۱۷ حسرت
۱۸ عتاب وزی اگر عتاب آرد زی او کردہ باشد پس مستی بیتاں باشد کہ از من کہ عتاب ابخش و نصیبم کردہ اند
بگذر مرا تا چند بعباب تلخ تو اہی سوخت ۱۹ امید ۲۰ شبنم مخفف شبنم سایہ در شب تیرہ محسوس نمیشود ۲۱ ش

با غیر چکار تا تو هستی
 عشق از دو صنم بود عیان تا
 جان فتنه ز سینہ دیر شد ویر
 در سینہ من کہ می کند سیر
 نیلو فرتر کہ تازہ روی است
 یکدل ز تو شد غبار حسرت کو
 غیر تو دین دین دل گم
 تا کی سر مو بود بحسایت
 تا در سہ شمع نور باشد
 نزدیک بگردنم ز دوری
 اینجا من و دستا تم آنجا
 من تنگ لم تو در دل تنگ
 آن اکہ دو یار در دل آید
 گر کرد سپہر بے طریقم
 نے خواہش دل مر ابدان دشت
 نشانہ مرا پس بر آورد
 مہرے کہ بیدہ دشت رویم

در قبلہ خطاست بت پرستی
 چون دین ز تو تجر دو محراب
 نبود بیکے میان دشت شیر
 اندیشہ تفت نے غم غیر
 از چشمہ خورنہ ز آب جوی است
 بہر دگرے دل دگر کو
 یک دیدہ دانگے دوم
 موئے نہ کشم سر از ہواست
 پروانہ کجا صبور باشد
 دور از تو و دانگے صبور
 آنجا است لم کہ جانم آنجا
 صحبت و مکن بمنزل تنگ
 شک نیست دل فراخ باید
 تمت زوہ دگر نیستم
 کہ قبلہ بیت نظر تو ان دشت
 حکم پر و رضا کے ماور
 بر دے پردہ چگونہ گویم

<p>سر دست مرا درخت خارست اولی ترازیاں کہ روئے آں پس از تو بجز تو چشم دارم در روئے تو دیدہ چون کنم با از غایت سخت چشمی اوست جز یک نظرش ندیدم از دور نا دیدہ رخس طلائع گنتم دیدار تو ام مباد روزی گر سر دو کئی بی تیغ کین خواه ورہت میکانہ گوئے نبود من خود شدہ ام ز جان و سیر چوں مرکب کور بادشاہاں چوں اشتر عید و گاہ و قصاب تو نیز مزن بدور باشم تن نیز درین شکنجہ چشم خور</p>	<p>آن یار کہ جز تو در کنارست گر گل بودم بیدہ یا خار دعوائے وفا کنم کہ یارم چشمیت چو کند بر دے من نیاز با دام دو مغز در یکے پوست زاں مہ کہ چو شب میدم از نور ہر چند بعت بود جنتم گر بود نظر بدل نہ روزی در سزایم و دلی ہمہ گاہ مومن بوفادور و دے نبود بر من چہ کشتی بخشم شمشیر بے قیمت قدر و خوار و کاہاں بیدار برائے آخرین خواب امروز کہ من بدین خراشم جاں کہ تو رمید ز حسیم غم خور</p>
---	---

۱۱ گل بسنی انگر آتش ۱۲ حسرت ۱۳ یعنی چون ل بدگیرے ہم وقتے کہ تور ویر و شوم چشم تو بردے
من نیاز کند روئے تو دیدہ چون باز کنم ۱۴ حسرت ۱۵ سخت چشم شوخ و بیجا (بہار مجسم) ۱۶ حسرت
۱۷ گئے میکانہ گوئی موفد ۱۸ حسرت ۱۹ بے زاندہ ۲۰ حسرت

<p> ناچار خورد قفا سے دشمن منظوم شود بسک اخبار گم گشت چنانکہ کم تو اس یا ندیم بمہ اس کے بروم خواہش بہ بند خواہ بگذا بیودہ بود قفس شکستن غم نیست کہ جان من غم نیست آخر غم نیست چون غم کم چون رگرم غم تو آنجاست من دام و شب کہ وز چنیت وز خواب ابد نخواست بختم یا ہم ز خیال تکبیر گاہے بیدار شوم و سہل بمیرم می ترسم از آن کہ خفته مانم رسوایی من جمال من شد درنگ طلب کنی ندارم </p>	<p> آن دل کہ گذر دوست دهن یائے کہ بر در صحبت یار در کوئے تو دل کہ بوئے جانیت کز باز بیایم آن دل کم جانے ست بوئے تو گرفتار مرغے کہ قفس برخت از تن گر جان پئے رحیل شد چست جان حیف بود ہائے این غم ہر جا کہ کنم نشست یا جاست شہاز غمت بسوز من کیت ہم سایہ تخت ز آہ ختم خواہم نہ اگر زیاد ماہے در خواب چو دامن تو گیرم خشن چو بجز چنیں نہ انم فرماید کہ دل و بال من شد بر خاک در تو سنگ ارم </p>
---	---

<p>چوں ہند سہ بہ تختہ خاک جدل زخراشس خار دار گوئی زودہ اند جملہ سوزن چوں ابروئے دسمہ کردہست خار و خشک حسریہ باشد کز راحت کس نیاید م یاد علو ادبیش چہ روئے دار کو خار خورد بجائے دانہ نے غلظم کہ خار در چشم دامن ز عبا ر من نگہ دار من بندہ بہ دوستی ہما نم کز کئے فاعنا کشیدی ہر ماہ طیانچہ چوں تو اس زد او کے داند کہ سوز دل بست برگ و گلش آرمیدہ باشد اور از گزند من چہ باکت</p>	<p>میں برتن من نشان خاشاک پشتم کہ رستم ہزار دار از خار مرا کہو دی تن پلوئے تمیش من زگر چست چوں تن بفراق اسپر باشد بارنج خودم چنان خوش افتاد اشتر کہ بخار خوے دارو آن مرغ چہ ترسد از بطانہ من دور ز تو عبا ر در چشم تو پائے ز خار من نگہ دار گریخ زنی بر ہستمانم از من جہاں چنان میدی تو فارغ و دل بے فعاں زد آسودہ کہ با فراغ دل بست بغے کہ خزاں نہ دیدہ باشد یاسے کہ دلش ز مہرباکت</p>
--	---

۱۵ نجران راجتہ حساب می باشد کہ براں خاک انداختہ نقوش حساب طالع درست کنند و غیاث ۱۲ حسرت
۱۶ بطانہ اندرون شکم و سینه (غیاث ۱۲ حسرت

<p>خوشدل شود از ہلاک پنجر از بیخ دلش کجبا خورد عم بسم اللہ اگر کنند سہل از تیغ چہا ہر اسرارم جلاد بد شہت مست معذور مردار شدن چہا گداری ہم تیغ شبان سرش بڑپاک تا کے بزباں ہی فریمم آواز دہو لے بنبارد قارورہ برہ شکست نواں آخر بود از زندا متشس رنج کز خوردن خون سے شود شام مالد بفسوس دست بردست زیں فتنہ خلاص چہاں بود چوں موتے ز تو کج بسم نیارم</p>	<p>ترکے کہ بر آہوا سنگد تیر شاہیں کہ وہ کلنگ را خم برداشتہ ام ز خویشتن دل چوں بر سر گنج پاس دارم شب لے رو کہ بزوز با تہ نور برکشتن من چو کا نگاری میشے کہ زجاں فتنہ تبا پاک شد سوختہ جان ناشیکیم بس ابر کہ تند سر بر آرد دلہا بستیزہ خست نواں برے گنہ آں کہ شد ستم سنج آں گرگ بود نہ آدمی زان وزوے کہ تبا پشنتہ پیوست فریاد کہ خوردیم ہمہ خون زنجیر گستن ست کارم</p>
---	--

ز آہوا

۱۵ شب و قیاد و طرار و مصلحت ارسہ ۱۴ حسرت ۱۵ قارورہ شیشہ ۱۶ ش
۱۷ لے گر قار شد ۱۲ حسرت

<p>گیرم ندہی ز وصل بویم بردار ز مطرح حلالم چون ثبت شد آن چه بود یا تاریخ فراق پادشش کرد بسپردت اصد بک سیر برد آن رق و بنا زمین چون نامہ بدید ماہ بے صبر کتباد و بخواندش بسجید از پوزش عذریکراش از خواندن نامہ چون پردا</p>	<p>کم ز آنکہ گم کنی بسویم افتادہ رہا کن بجناکم و ان نامہ در دشد بہ پایاں عنوان سرشک بسرشش کرد تابستد و بر پرید چون طیر غنچہ مکن بار یا سسین از نویدی گریست چون بر در ہر درتے بدر و پیچید تسکین تمام یافت جاش تعویذ گلونے خوشین سات</p>
---	---

عزیمت و ستان جانی سوئے مجنون اور از دیو لاج کوہ افسون
 در حلقہ مرماں آورن سایہ گرفتن او از درختا و ن سایہ دار
 و چون با سوئے باغ و دیدن آہنگ عنان باغ کردن با
 بیل نالان گل بانگ زون

چون نافہ کتباد با در نوروز	بگفت بہار عالم افروز
----------------------------	----------------------

لے لے کم از ان مباحث کہ مکتبہ ہے سوئے من کنی ۱۲ حسرت لے لے در پاش کرد و پائیش نوشت ۱۲ حسرت

<p> در گوشِ نقشه رنجت گوهر بر فرقِ سمن سنگد سایه آراست گلکے محلِ حائل پُرشیر شدش ز ابر پستان شد بر سرِ یاسمین گهر بار لرزنده شد از نسیم نورد گشتند بهر حمن خرامان مجنون دلِ رمیده حاشا مجنون خراب در خرابے مجنون رمیده حنا رزوش مجنون رمیده در بیابان بگریست که بسے یارش آمد کرد از غم دست پیر ^{حاک} می گشت بگرد چشم سارے می گفت نشید عشق بازی حاضر نہ کسے مگر دے چند </p>	<p> ابر از صدف سپهر کبیر سرد از علم بلند پایه از شبیم گوهری شامل غنچه بدر آمد از شبستان بید از سرِ خنجر گهر دار نازک تن لاله دل افروز باشاہ دے خجسته نامان هر کس بعزیت متاشا هر کس شده در کنار آبی هر کس صحنے چو گل راکوش هر کس بسونے چمن شتابان هر باد که از بهارش آمد هر گل که شکفته دید بر خاک یک وزور اینچیں بهائے با خود هزار جاں گدازی پیر امن او ز خویش پیوند </p>
--	--

از می تواند

